

U 30/2009 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta
neuvoston päätökseksi EY:n ja sen jäsenvaltioiden ja Ete-
lä-Korean välisestä vapaakauppasopimuksesta (*EY:n ja
sen jäsenvaltioiden ja Etelä-Korean välinen vapaakaup-
pasopimus*)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti tioiden ja Etelä-Korean välisestä vapaakaup-
lähetetään eduskunnalle muistio ehdotuksesta pasopimuksesta.
neuvoston päätökseksi EY:n ja sen jäsenval-

Helsingissä 8 päivänä huhtikuuta 2009

Ministeri *Paula Lehtomäki*

Yksikönpäällikkö Johan Schalin

ULKOASIAINMINISTERIÖ

MUISTIO
1.4.2009

EU/2009/0156

**EHDOTUS NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI EY:N JA SEN JÄSENVALTIOIDEN JA
ETELÄ-KOREAN VÄLISESTÄ VAPAAKAUPPASOPIMUKSESTA****Tausta ja keskeinen sisältö**

Etelä-Korea (Korean tasavallan, jäljempänä myös ”Korea”) on maailman kolmanneksi-toista suurin talous ja EU:n neljänneksi suurin kauppakumppani. Kauppa on kasvanut vuositasolla yli 10 % huolimatta siitä, että vienti EU:sta Koreaan kohtaa merkittäviä esteitä. EU on suurin investoija Korean markkinoille.

Etelä-Korea on Suomen kolmanneksi tärkein kauppakumppani Aasiassa. Etelä-Korean ja Suomen välinen kauppa on vilkastunut viime vuosina ja osoittaa jatkuvan kasvun merkkejä. Vuonna 2008 viennin arvo oli yhteensä 0,57 miljardia euroa. Tuonti kasvoi edelleen voimakkaasti ollen kyseisenä ajanjaksona arvoltaan yhteensä 1,55 miljardia euroa. Huolimatta maiden välisen kaupankäynnin jatkuvasta kasvusta Suomella on siis kohutuullisen huomattava kauppavaje Etelä-Korean kanssa.

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 23.4.2007 ehdotuksen neuvotteluohjeksi vapaakauppasopimuksen neuvottelemiseksi mm. Etelä-Korean kanssa. Neuvosto korosti, että uudenmuotoinen WTO:n sääntöjen mukainen sopimus tarvitaan jotta voidaan parantaa Euroopan teollisuuden ulkoista kilpailukykyä ja markkinoillepääsyn edellytyksiä tärkeillä markkinoilla globaaleihin kilpailuihin nähden. Siksi sopimuksen tulee vahvistaa monenvälistä kauppajärjestelmää, sen pitäisi olla kunnianhimoinen ja kattava ja käsittää laajalle ulottuva tavara- ja palvelukaupan ja investointien vapauttaminen. Sen pitäisi lisätä kasvua mm. Euroopassa ja tukea Etelä-Korean integroitumista kansainväliseen kauppa-järjestelmään. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä tullien ulkopuolisten kaupan esteiden poistamiseen. Neuvosto korosti, että sopimuksen tulee kuulua EU:n suhteita kunkin kumppaniin koskeviin kattaviin ja johdonmukaisiin puitteisiin.

Sopimusneuvottelut ja käsittely EU:ssa

Euroopan komissio aloitti vapaakauppaneuvottelut Etelä-Korean kanssa toukokuussa 2007. Neuvottelut etenivät vuoden 2007 aikana nopeahkossa tahdissa seitsemän kierrosta.

Sopimusneuvottelujen tavoitteena on neuvotteluohjeen mukaisesti asteittainen ja vastavuoroinen sekä täysin WTO-säännösten ja velvoitteiden mukainen kaupan vapauttaminen olennaisilta osin kaiken tavara- ja palvelukaupan osalta. Tavoitteena on ollut myös saavuttaa vähintään yhtä hyvä markkinoillepääsy Korean markkinoille kuin Yhdysvallat saisi Korean kanssa neuvottelemassaan vapaakauppasopimuksessa, joka ei tosin ole vielä tullut voimaan.

Neuvotteluissa pyritään sisällöltään nimenomaisesti kauppasopimukseen ja ns. poliittiset klausuulit huomioidaan erikseen neuvotteluvassa puitesopimuksessa (Framework Agreement).

Pariteetin saavuttaminen Etelä-Korean Yhdysvaltojen kanssa neuvotteleman sopimuksen (myöh. KORUS) kanssa on EU:lle tärkeää, koska monilta osin EU-vienti kilpailee kovimmin juuri Yhdysvalloista peräisin olevien tuotteiden kanssa. Neuvotteluissa ei voida hyväksyä tulosta, joka heikentää eurooppalaisen teollisuuden asemaa suhteessa kovimpiin kilpakumppaneihimme. KORUS-neuvottelut on saatettu päätökseen jo kesällä 2007, mutta osapuolet eivät ole hyväksyneet sopimusta. EU:n neuvotteluissa saavuttamat tulokset ovat jo nyt tässä suhteessa edulliset.

Ensimmäisen neuvotteluvuoden seitsemän kierroksen aikana suuria osia sopimustekstistä useilla osa-alueilla saatiin sovittua. Tämän jälkeen edistystä ei juuri ole saavutettu osa-alueilla, jotka jo etukäteen tiedettiin vaikeiksi. Samanaikaisesti osapuolet vakuuttavat kuitenkin poliittisen tahdon olevan olemassa sopimuksen syntymiseksi.

Komissio on informoinut neuvostoa neuvottelujen etenemisestä 133-komiteassa ja Brysselissä järjestetyissä asiantuntijatapaamisissa. Euroopan parlamentti on käsitellyt sopimusneuvotteluja päätöslauselmassaan 23.11.2007.

Neuvotteluiden kahdeksannella kierroksella maaliskuussa 2009 Soulissa saavutettiin jälleen huomattavaa edistystä. EU-osapuolen teknisen tason pääneuvottelija Ignacio Garcia Bercero ilmoitti kahdeksannen kierroksen jälkeen, että sopimus poistaisi viiden vuoden siirtymäajan kuluessa tullit 97 % tuotteista, joilla käydään kauppaa osapuolten välillä. Teollisuustuotteiden kohdalla Etelä-Korea poistaisi tullit 99 % tuotteista ja EU 100 % tuotteista viiden vuoden siirtymäajan kuluessa. Neuvottelijat olivat onnistuneet löytämään kompromissin myös ongelmallisella autosektorilla.

Toisaalta myös useita ongelmakohtia jäi avoimeksi. Näitä eivät teknisen tason neuvottelijat katso kykenevänsä ratkaisemaan. Tähän mennessä saatujen tietojen mukaan monissa aiemmin avoinna olleissa kysymyksissä saavutettiin kuitenkin sen verran huomattavaa edistystä, että molemmat osapuolet katsoivat, että aika on siten kypsä neuvottelujen loppuunsaattamiselle.

EU:n ja Etelä-Korean vapaakauppasopimusneuvottelut ovat siis nyt tulleet ratkaistavaksi vaiheeseen. Paine neuvottelujen päätökseen saattamiseksi vielä kuluvan vuoden keväällä on tällä hetkellä suuri. Yleinen huoli on, että ellei ratkaisuun päästä tämän kevään aikana ja globaalin talouskriisin pitkittyessä, ns. mahdollisuuksien ikkuna sulkeutuu poliittisten prioriteettien siirtyessä toisaalle. Samalla jo saavutetut neuvottelutavoitteet karkaisivat käsistä eikä niihin välttämättä enää myöhemmässä vaiheessa päästäisi.

Kahdeksannella neuvottelukierroksella ratkaisematta jääneistä EU:lle keskeisistä ja poliittisesti herkistä kysymyksistä, kuten tullinpalautukset, alkuperäsäännöt ja viittaus poliittiseen sopimuskehikkoon, pyritään nyt saavuttamaan poliittinen yhteisymmärrys ministeritasolla ensi tilassa. Lähiaikoina selviää, ovatko ne ratkaistavissa siten, että neuvottelut saadaan päätökseen alkuvuoden 2009 aikana. On arvioitu, että sopimus voisi tällöin astua voimaan vuoden 2010 alkupuolella.

Asian kansallinen käsittely

Asiaa on käsitelty säännöllisesti EU2/133-jaostossa (kauppapoliittiset kysymykset) sekä sen alajaostoissa, jossa on valmisteltu valtioneuvoston kanta. Ulkoasiainministeriö on valmistellut asiaa kaikkien valtioneuvoston alaisten ministeriöiden kanssa kulloinkin käsiteltävänä olleen asiasisällön mukaan.

Eduskunnalle annettiin neuvotteluvaltuutuksesta tietoja 31.1.2007 päivätyllä E-kirjeellä E 158/2006 vp. Eduskunnassa asiaa käsiteltiin suuressa valiokunnassa 2.2.2007, ulkoasiainvaliokunnassa 5.2.2007 (UaVP 98/2006 vp 14 §) ja talousvaliokunnassa 6.2.2007.

Neuvottelutilanteesta on annettu eduskunnalle tarkempia tietoja E-kirjeellä E 20/2009 vp 6.3.2009. Ulkoasiainvaliokunta on pyytänyt valtioneuvostolta listätietoja U-kirjelmällä, jota täydennettäisiin U-jatkokirjelmällä vaiteliaisuuspyynnön vuoksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta

Yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelä-Korean kanssa tehtävä vapaakauppasopimus on luonteeltaan jaetun toimivallan sopimus eli niin sanottu sekasopimus, joka sisältää sekä yhteisön että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Jotkut näistä määräyksistä kuuluvat yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, toiset yhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. Sopimus kattaa myös kysymyksiä, jotka kuuluvat yksinomaan jäsenvaltioiden toimivaltaan. Valtioneuvoston arvion mukaan sopimusta koskevan päätöksen oikeusperustana tulisivat olemaan ainakin SEY 133 artikla ja 300 artikla. Toimivaltajako yhteisön ja jäsenmaiden välillä ei ole yksiselitteinen.

Vaikutukset ja suhde Suomen lainsäädäntöön

Mahdollisen sopimuksen taloudellisia vaikutuksia on vielä vaikea arvioida. Sopimuksen odotetaan edistävän Etelä-Korean liike-toimintaympäristön avoimuutta, torjuvan protektionismia ja vaikuttavan siten myönteisesti suomalaisyritysten markkinoillepääsyyn ja toimintaedellytyksiin. Sopimuksen kattamalla aloilla jäsenvaltioilla voidaan katsoa

olevan toimivaltaa erityisesti sopimuksen investointeja, palveluiden kauppaa ja sähköistä kauppaa, henkisen omaisuuden suojaa, ympäristöä, sosiaalisia näkökohtia ja julkisia hankintoja koskevien määräysten osalta. Näiltä osin sopimus voi sisältää myös lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Suhdetta Suomen lainsäädäntöön on arvioitava vielä tarkemmin sopimuksen lopullisen sisällön valossa.

Valtioneuvoston kanta

Vapaakauppasopimus olisi tärkeä etappi EY:n kauppapolitiikalle sekä merkittävä osoitus EU:n sitoutuneisuudesta kaupan vapauttamiseen vaikeinakin taloudellisina aikoina. Nyt neuvoteltavaa sopimusta tullaan jatkossa pitämään vertailukohtana tuleviin sopimuksiin, joten kunnianhimoinen neuvottelutulos on tärkeä saavuttaa.

Suomi on aktiivisesti myötävaikuttanut EU:n neuvottelutavoitteiden asettamiseen.

Suomen prioriteetit on kartoitettu yhteistyössä eri ministeriöiden, elinkeinoelämän ja muiden yhteistyötahojen kanssa ja ne on onnistuttu sisällyttämään EU:n neuvottelutavoitteisiin.

Tähän mennessä neuvottelut ovat Suomen tavoitteiden osalta edenneet suotuisasti. Suomi on pyrkinyt varmistamaan, että Suomen kaupallistaloudelliset edut ja suomalaisyritysten Etelä-Korean markkinoilla kohtamat kaupan esteet tulevat asianmukaisesti huomioon otetuiksi vapaakauppasopimusneuvotteluissa.

Suomella ei ole ongelmia neuvotteluissa jäljellä olevien kaikkein vaikeimpien osalueiden kanssa. Lisäksi markkinoillepääsyyn liittyvät intressimme on huomioitu hyvin niillä sektoreilla, joilla osapuolten välillä vallitsee jo yhteisymmärrys. On kuitenkin erittäin tärkeätä huomioida, että Suomen kannalta entistä parempi markkinoillepääsy toteutuu vain, jos kokonaissopimus syntyy (niin sanottu *single undertaking* -periaate).